

Elna Munchs tale om ligestilling i ægteskabet II

Taler

Elna Elisabeth Munch
Medlem af Folketinget for Det
Radikale Venstre

Dato

21. maj 1919

Sted

København

Omstændigheder

Opr. trykt i Rigsdagstidende 1918/19 Forhandlingerne Folketinget s. 5563-5566

Jeg skal ikke komme ind paa en Debat om det ærede Medlem for Hjørring Amts 2den Valgkreds' (Pinstrup) Statistik. Jeg skal heller ikke fordybe mig i hans Betragtninger over de radikale Blades skadelige Indvirkning og Fremme af Kønssygdomme. Jeg vil blot gøre den Bemærkning, at det er ejendommeligt, at den Sætning, som det ærede Medlem med mest Forargelse citerede, stammer fra en Interessent i et af de Blade, som tilhører det ærede Medlems eget Parti.

Jeg skal dernæst vende mig til det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds (N. Johan Laursen), som sagde, at jeg har anført, at Paulus ikke var god imod Kvinderne. Men deri har det ærede Medlem ganske Uret. Tværtimod, medens andre ærede Medlemmer, og særlig det ærede 20de Medlem for Hovedstaden (J. Oskar Andersen), som var en af Ordførerne for det konservative Parti ved Behandlingen af Lovforslaget om Kvinders Adgang til Embeder, har anført Paulus som havende villet berøve Kvinderne visse Rettigheder og har rejst en hel Storm imod det nævnte Lovforslag paa Grundlag af Paulus' Udtalelser, har jeg paavist klart og uimodsigeligt og uimodsagt, at det ærede Medlem ganske med Urette har anført Paulus til Støtte mod Kvinderne i denne Sag. Jeg har tværtimod hævdet, og man har ikke modbevist det, at man med lige saa stor Ret kan sige, at Paulus ønskede, at Kvinder skulde kunne blive Præster, som det modsatte. Det ærede Medlem mente, at jeg talte ironisk om Paulus, naar jeg citerede hans Udtalelse om Mandens Myndighed over Kvinden. Dette er ogsaa ganske urigtigt; men jeg har hævdet, at Livets Udvikling har ført med sig, at ikke alle Paulus' Læresætninger længere kan anvendes. Et Par Tusinde Aar er nu et Stykke Tid, som man maa regne med. Det er fuldstændig rigtigt, som det ærede Medlem fremhævede, at det er forkert, at Kvinderne kun har en indirekte

Indflydelse. Den skjulte Indflydelse er usund, det er ganske min Opfattelse. Derfor har jeg altid fremhævet, at Kvinderne bør have den direkte Indflydelse og det direkte Ansvar, og et stort Skridt der henimod er netop dette, at Kvinderne har faaet politisk Valgret. Men ligesom Kvinderne er naaet til Frigørelse i politisk Henseende, maa man ogsaa skride til at give dem Frihed indenfor Familielivet.

Det ærede Medlem kom ind paa Spørgsmaalet om Forældrene og udtalte sig med Varme om Moderens Ret over Børnene. Men det ærede Medlem var, forekommer det mig, noget optimistisk og syntes at regne lidt for meget med den Kærlighed, som han forgæves havde søgt efter i Lovforslagets Paragraffer. Det ærede Medlem mente, at Ægtefællerne nok vil kunne enes, uden at man behøver at indblande Trediemand, og, sagde det ærede Medlem, hvilken Ulykke vilde der egentlig ske, hvis man i Tilfælde af Uenighed ikke tog nogen Beslutning, men lod Sagen staa hen uden at ordne den? Jeg vil dertil bemærke, at det kunde jo hænde, at der var Ting, som kræver en Afgørelse. Hvis f. Eks. Forældrene — hvad der maaske ikke var helt utænkeligt — blev uenige om, hvorvidt en Søn skulde sendes paa en Opdragelsesanstalt eller skulde blive hjemme og gaa i Skole i Nærheden af Hjemmet, kunde de jo ikke, fordi de var uenige om, hvor Drengen skulde have sin Undervisning, lade være med at sende ham i Skole. Det ærede Medlem mente, at de to Parter selv kunde vælge en Opmand. Ja, det staaer dem jo altid frit for, det kan de gøre ogsaa efter Lovforslaget, men der er den Vanskelighed derved, at de ikke behøver at rette sig efter denne Opmands Afgørelse.

Det ærede 7de Medlem for Hovedstaden (Mathilde Hauschultz) talte ogsaa om Forældremyndigheden og mente, at naar der var blevet rejst Indsigelser mod Lovforslagets Bestemmelser, var det egentlig ikke mod den Tanke at give Moderen lige Ret med Faderen, men mod dette, at Øvrigheden skulde indblandes. Det ærede Medlem talte i denne Forbindelse om Politirapporter. Jeg ved ikke, hvad det ærede Medlem sigter til; jeg kan ikke se, at der her behøves Politirapport, thi Parterne gaar jo direkte til Overøvrigheden og fremlægger deres Forhold for den. Hvorledes kan man overhovedet komme udenom en Indblanding af Trediemand, naar de to Parter er uenige? Hvad nytter det at fastslaa ved Lov, at de to Parter har samme Rettigheder, naar de ikke kan enes, og en Afgørelse maa træffes? Det ærede Medlem mente, at man skulde sikre Moderen Ret til Samliv med sine Børn, som saa i øvrigt skulde være i Relation til den, der havde den økonomisk største Ydeevne. Jeg forstod ikke rigtig dette

Udtryk. Mener det ærede Medlem, at Retten over Børnene tilkommer den af Forældrene, der har den økonomisk største Ydeevne indenfor Ægteskabet? Hvis det er Tilfældet, hvem skal saa afgøre, hvem der har den økonomisk største Ydeevne? I nogle Tilfælde ligger det maaske klart, i andre Tilfælde kan det være meget vanskeligt at faa det at vide. Hvis f. Eks. et Ægtepar ejer en Gaard, som er købt for de to Ægtefællers lige store Formue, og begge Ægtefællerne yder deres daglige Arbejde til Gaardens Drift, hvem har saa den økonomisk største Ydeevne? Hvis nu Parterne blev uenige om dette Spørgsmaal, hvordan skulde saa Uenigheden afgøres? Man maatte jo saa henvende sig til Domstolene, men er det egentlig bedre at sætte Domstolene i Virksomhed, end at Parterne henvender sig direkte til Overøvrigheden? Det ærede 6te Medlem for Københavns Amt (Axel Møller) vilde nok gaa med til Henvendelse til Trediemand, hvor der forelaa Misbrug, men hvem bestemmer, naar der foreligger Misbrug? Det maa jo være Domstolene! Hvis f. Eks. Moderen mener, at Faderen misbruger den Overvægt over Børnene, han efter den nugældende Ret har, maa hun jo klage til Domstolene, og Indblanding af Trediemand undgaas altsaa heller ikke herved. Det ærede Medlem vilde ogsaa sikre Moderen Samliv med Børnene, men dog kun til det 10de–12te Aar. Dette mener jeg absolut ikke er tilstrækkeligt, man bør ikke fra den Alder berøve Moderen Ret til Samliv med Børnene i højere Grad end Faderen. Jeg er altsaa ikke enig i den Løsning, det ærede Medlem tænker sig. Derimod vil jeg udtale min Glæde over, at saavel det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds (N. Johan Johan Laursen) som det ærede 7de Medlem for Hovedstaden (Mathilde Hauschultz) nu i og for sig anerkender, at Moderen har samme Ret over Børnene som Faderen; de synes blot ikke om Lovforslagets Udvej til at løse en Konflikt. Det er kun beklageligt, at ingen af de ærede Medlemmer har angivet andre farbare Veje. Jeg anser nemlig dette for Hovedhjørnesteinen i Lovforslaget, og jeg vil meget haabe, at man kommer til en heldig Løsning paa dette Punkt.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Kvindebevægelsen, Radikale Venstre

Relateret

13. maj 1919

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/elna-munchs-tale-om-ligestilling-i-aegteskabet-ii>